

Μικρὸ Ὀδοιπορικὸ Στὰ Γεγονότα Τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας: Σχόλια στὸ Σάββατο τοῦ Ἁγίου καὶ Δικαίου Λαζάρου...
Τοῦ Ἀρχιμ. Βαρλαάμ Μετεωρίτου

«Εγὼ Εἰμι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή»[1]

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Σαββάτῳ πρὸ τῶν Βα^πτων, ἐορτάζομεν τὴν Ἑγερσιν τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου, φίλου τοῦ Χριστοῦ, Λαζάρου τοῦ τετραήμερου.

Στίχοι

Θρηνεῖς Ἰησοῦ, τοῦτο θνητῆς οὐσίας.

Ζωοῖς φίλον σου, τοῦτο θείας Ἰσχυὸς[2].

Τὸ Σάββατο τῆς ΣΤ' Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν, ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία, ὅρισε νὰ ἐορτάζουμε τὴ θαυμαστὴ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. Αὐτὸ δὲν εἶναι τυχαῖο. Διότι, πρῶτον τὸ μεγάλο καὶ θαυμαστὸ αὐτὸ γεγονὸς συμπίπτει χρονικὰ μὲ τὴν εἴσοδο τοῦ Κυρίου μας στὴν ἁγία πόλη τῆς Ἱερουσαλὴμ. Καὶ δεύτερον, ὅτι τὸ γεγονὸς τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ φίλου τοῦ Κυρίου εἶναι μιὰ τρανὴ ἀπόδειξη, ὅτι ὁ Χριστὸς μας εἶναι ὁ κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ὅτι αὐτὸς ποὺ ἀνάστησε, ἀπὸ τοὺς νεκροὺς τὸ Λάζαρο, θὰ ἀναστήσει καὶ τὸν ἑαυτὸ Του, ἀφοῦ θὰ σκυλέψει τὸν Ἄδη καὶ θὰ νικήσῃ τὸν θάνατο!

Σύμφωνα μὲ τὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ, ὁ Λάζαρος μὲ τὶς ἀδελφές του Μάρθα καὶ Μαρία, κατοικοῦσαν στὸ χωριὸ Βηθανία. Οἱ σχέσεις μὲ τὸν Κύριο ἦταν ἐγκάρδιες καὶ φιλικές. Μέσα ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια, φαίνεται ὅτι εἶχαν, πολλὰς φορές, τὴν ὑψιστὴ

τιμὴ καὶ χαρὰ νὰ δεχτοῦν καὶ νὰ φιλοξενήσουν τὸ Χριστὸ στὸ σπίτι τους[3]. Σύμφωνα μὲ τὸν Εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη[4] ὁ Λάζαρος ἀρρώ στησε βαριὰ καὶ πέθανε. Οἱ ἀδελφές του ἔστειλαν μήνυμα στὸν Ἰησοῦ, ποὺ βρισκόταν στὴ Γαλιλαία, ὅτι ὁ ἀγαπημένος Του φίλος ἀρρώ στησε, ἀλλὰ ὁ Ἰησοῦς καθυστέρησε νὰ πάει. Μάλιστα ἀναφέρεται ὅτι, καθυστέρησε ἐσκεμμένα νὰ φτάσει, καὶ παρὰ τὸ δυσάρεστο νέο, περίμενε δύο ἡμέρες καὶ μετὰ ἀνεχώρησε.

Ὅταν ὁ Χριστὸς ἄκουσε τὸ συμβάν, διαβεβαίωσε τοὺς ἀπεσταλμένους πὼς «αὕτῃ ἡ ἀσθένεια δὲν εἶναι γιὰ θάνατο, ἀλλὰ γιὰ νὰ φανῇ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξασθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ἀσθένειαν αὐτὴν, διότι θὰ δοθῇ εὐκαιρία ἄλλο μεγάλο θαῦμα νὰ πραγματοποιηθῇ»[5].

Ὅμως, ὁ Λάζαρος πέθανε καὶ ἐτάφη σὲ σπηλαιῶδες μνημεῖο, σύμφωνα μὲ τὶς ἰουδαϊκὲς συνήθειες. Ὁ Χριστὸς, ἀφοῦ ἔμεινε δύο ἡμέρες στὸν τόπο ποὺ βρισκόταν, πῆρε τοὺς μαθητὲς Του καὶ γύρισε στὴν Ἰουδαία, κατευθύνθηκε στὴ Βηθανία, παρ' ὅλο ὅτι οἱ μαθητὲς Του τὸν προειδοποιοῦσαν γιὰ τὸν κίνδυνο νὰ τὸν λιθοβολήσουν οἱ Ἰουδαῖοι. Καθ' ὁδὸν τοὺς διαβεβαίωνε πὼς «11 Ὁ Λάζαρος, ὁ φίλος μας, ἔχει κοιμηθῇ· ἀλλὰ ἐγὼ πηγαίνω νὰ τὸν ἐξυπνήσω. 12 Οἱ μαθητὲς, ἐπειδὴ νόμισαν ὅτι πρόκειται περὶ φυσικοῦ ὕπνου, τοῦ εἶπαν· Κύριε, ἐὰν ἔχη κοιμηθῇ, αὐτὸ εἶναι δεῖγμα ὅτι πηγαίνει καλύτερα καὶ θὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν ἀσθένειάν του. 13 Ὁ Ἰησοῦς, ὅμως, ὠμιλοῦσε γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Λαζάρου. Ἀλλ' ἐκεῖνοι νόμισαν ὅτι ὁμιλεῖ περὶ τοῦ φυσικοῦ ὕπνου. 14 Τότε, λοιπόν, τοὺς εἶπε ὁ Ἰησοῦς καθαρά· "ὁ Λάζαρος πέθανε". 15 Καὶ χαίρω γιὰ σᾶς, διότι αὐτὸ τὸ γεγονὸς θὰ σᾶς κάμῃ νὰ πιστεύσετε περισσότερο. Χαίρω, διότι δὲν ἤμουν ἐκεῖ, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀσθενείας του, γιὰ νὰ τοῦ δώσω τὴν ὑγεία, ἀλλὰ πηγαίνω τὴν ὥρὰ ποὺ εἶναι νεκρὸς, γιὰ νὰ τὸν ἀναστήσω καὶ νὰ ἴδετε ἔτσι καὶ σεῖς ἓνα ἄλλο μεγάλο θαῦμα»[6].

Ἡ Μάρθα, μόλις ἄκουσε, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, ἔτρεξε ἀμέσως νὰ τὸν συναντήσῃ, ἡ δὲ Μαρία ἔμεινε στὸ σπίτι[7]. Καὶ μὲ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη σὲ Αὐτὸν τοῦ εἶπε: «21 Κύριε, ἐὰν ἦσουν αἱ ἐδώ, δὲ θὰ πέθαινε ὁ ἀδελφός μου. 22 Ἀλλὰ καὶ τὴν ὥρὰ, ξέρω ὅτι ὅσα καὶ ἂν ζητήσῃς ἀπὸ τὸ Θεό, θὰ σοῦ τὰ δώσῃ»[8]. Τότε ὁ Ἰησοῦς τῆς λέει ξεκάθαρα: «θὰ ἀναστηθῇ ὁ ἀδελφός σου»[9]. Καὶ μὲ τρόπο πανηγυρικὸ τῆς διαβεβαιώνει ὅτι: «25 Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. 26 Ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει σὲ μένα, καὶ ἂν πεθάνῃ σωματικῶς, θὰ ζήσῃ πνευματικῶς στὴ μακαρία ζωὴ, θὰ λάβῃ δὲ ἀναστημένο, ἄφθαρτο καὶ αἰὼνιο τὸ σῶμα του. Καὶ καθ' ἓνα ποὺ ζῇ στὴν παρούσα ζωὴ καὶ πιστεύει σὲ μένα, δὲ θὰ πεθάνῃ ποτέ, ἀλλὰ θὰ ζῇ πνευματικῶς στὸν αἰῶνα, ὁ δὲ σωματικὸς του θάνατος θὰ εἶναι ἡ γέφυρα, ποὺ θὰ τὸν μεταφέρῃ στὴν αἰωνιότητα»[10].

Μετὰ ζήτησε νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὸ μνημεῖο καὶ νὰ ἄρουν τὸν λίθο ἀπὸ τὴ θύρα τοῦ σπηλαιίου[11]. Τότε ἡ Μαρία τὸν προειδοποίησε: «Κύριε, μυρίζεαι πλέον, διότι εἶναι τέσσαρες ἡμέρες πεθαμένος»[12]. Τῆς λέγει ὁ Ἰησοῦς: «δὲν σοῦ εἶπα ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, θὰ δῇς τὴ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ, ὅπως αὐτὰ φαίνονται στὰ μεγάλα θαύματα ποὺ κάνω;»[13]. Ἀφοῦ κύλησαν τὸ λίθο, ὁ Ἰησοῦς στάθηκε μπροστὰ στὸ μνημεῖο, σήκωσε τὰ μάτια στὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε: «41 Πάτερ μου, σ' εὐχαριστῶ, διότι μὲ ἄκουσες καὶ θὰ γίνῃ καὶ τοῦτο τὸ θαῦμα. 42 Ἐγὼ γινώριζα πολὺ καλὰ ὅτι, πάντοτε μὲ ἀκούς, ἀλλὰ εἶπα αὐτό, γιὰ νὰ ἀκούσῃ ὁ λαὸς ποὺ στέκεται ἐδώ γύρω καὶ νὰ πιστέψουν ὅτι Ἐσὺ μὲ ἔχεις στείλει»[14]. Καὶ ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ φῶναξε μὲ δυνατὴ φωνή: «Λάζαρε ἔβγα ἔξω»[15].

Τὸ θαῦμα ἐγένετο, ὁ Λάζαρος ἔζησε καὶ ἀμέσως βγῆκε ὁ πεθαμένος. Εἶχε δὲ τὰ πόδια

καὶ τὰ χέρια τυλιγμένα μὲ λωρίδες ἀπὸ σεντόνι καὶ τὸ πρόσωπο τυλιγμένο μὲ ἓνα εἶδος πετσέτας, ὅπως συνήθιζαν νὰ σαβανῶ νουν τότε οἱ Ἑβραῖοι τοὺς νεκροὺς των. Λέγει σὲ αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς: «λύστε τον καὶ ἀφήστε τον μόνο, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν βοηθήσῃ, γιὰ νὰ ὑπάγῃ στὸ σπίτι του»[16].

Πολλοὶ τότε ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ποὺ εἶχαν ἔλθει νὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ νὰ παρηγορήσουν τὴ Μαρία, ὅταν εἶδαν τὰ μεγάλα ἐκεῖνα θαύματα, ποὺ ἔκανε ὁ Ἰησοῦς, πίστευσαν σὲ αὐτόν. Κάποιοι ἄλλοι ἀπὸ αὐτοὺς, μοχθηροὶ καὶ ἄπιστοι, ἔτρεξαν στοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς γνωστοποίησαν ὅλα ὅσα ἔκανε ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς[17].

Οἱ σκληρόκαρδοι καὶ ὑποκριτὲς ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, μαζὶ μὲ τὸ ἰουδαϊκὸ ἱερατεῖο, ὅχι μόνο δὲν συγκινήθηκαν καὶ δὲν πίστεψαν στὸ θαῦμα καὶ τὴ δύναμη τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ ἔγιναν πιὸ σκληρὲς οἱ καρδιές τους.

Ὁ δὲ ἀρχιερέας Καϊάφας εἶπε τὸ ἐξῆς καταπληκτικὸ: «49 Ἔσεῖς δὲν ξέρετε τίποτε, 50 οὔτε καὶ συλλογίζεσθε ὅτι μᾶς συμφέρει νὰ θανατωθῇ ἓνας ἄνθρωπος γιὰ τὸ λαὸ καὶ νὰ μὴ χαθῇ ὁλόκληρο τὸ ἔθνος»[18].

Αὐτό, σχολιάζει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστής: «51 εἶπε τοῦτο, αὐτὴ τὴν ἀλήθεια, ὅχι ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦταν ἀρχιερέας κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Προφήτευσε, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, ὅτι ἔμελλε πράγματι ὁ Ἰησοῦς, σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, νὰ πεθάνῃ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἔθνους. 52 Καὶ ὅχι μόνο γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ συναθροίσῃ σὲ μία ποίμνη ὅλους τους διασκορπισμένους στὴν οἰκουμένη καλοπροαιρέτους ἐθνικοὺς, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν πίστη σὲ αὐτόν θὰ γίνονταν τέκνα τοῦ Θεοῦ»[19].

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου εἶναι τὸ μεγαλύτερο θαῦμα τοῦ Κυρίου. Αὐτὸ φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἔσπευσε ἀμέσως μὲ τὴν εἶδηση τοῦ θανάτου τοῦ φίλου Του, ἀλλὰ πῆγε στὴ Βηθανία ὕστερα ἀπὸ τέσσερις ἡμέρες γιὰ νὰ φανεῖ τὸ μέγεθος τοῦ μεγάλου θαύματος καὶ τῆς ὑπέρτατης δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος τονίζει πὼς «Ἐμεινεν, ἵνα ἀποπνεύσῃ (ὁ Λάζαρος) καὶ ταφῇ, ἵνα μηδεὶς ἔχη λέγειν οὕπῳ τελευτήσαντα αὐτόν ἀνέστησεν· ὅτι καιρὸς ἦν, ὅτι ἔκλυσις ἦν, ὅτι καταγωγὴ ἦν καὶ οὐ θάνατος»[20]. Ἄν καὶ ὁ νεκρὸς εἶχε ἀρχίσει νὰ ἀποσυντίθενται καὶ νὰ μυρίζεται, ὁ Χριστὸς τὸν ἀνάστησε, φανερώ νοντας μὲ αὐτόν τὸν τρόπο τὸ μεγαλεῖο τῆς θείας δυνάμεως Του. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ κύριος τῆς ζωῆς, διότι ὁ ἴδιος εἶναι ἡ ζωὴ, καὶ κανεὶς δὲν τόλμησε νὰ ἰσχυριστεῖ αὐτὸ ποὺ φανέρωσε στὴ Μάρθα «ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. Ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει σὲ μένα, καὶ ἂν πεθάνῃ σωματικῶς, θὰ ζῇ σὲ πνευματικῶς στὴ μακαρία ζωὴ, θὰ λάβῃ δὲ ἀναστημένο, ἄφθαρτο καὶ αἰὼνιο τὸ σῶμα του»[21].

Αὐτὴ ἡ διαβεβαίωσις ὅτι δηλαδὴ, ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς, εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ ἡ μακάριο ἀνάστασή μας, εἶναι ἡ μεγάλη μας παρηγοριά, ἡ ἄρρητη δύναμις ἡ ὁποία μᾶς κάνει νὰ ὑπερνικᾶμε ὅλες τὶς δυσκολίες τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας. Χάρη σ' Αὐτόν δὲν θὰ πεθάνουμε ποτέ, ἔστω καὶ ἂν τὸ φθαρτὸ σῶμά μας ἀποτεθεῖ στὴ γῆ καὶ ἀποσυντεθεῖ. Αὐτό, εἶναι ἓνα ἀπλὸ βιολογικὸ γεγονός, τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει οὐδεμίαν ὄντολογικὴ ἐπίπτωση γιὰ μᾶς τοὺς πιστοὺς τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ψυχὴ μας θὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ζεῖ καὶ χωρὶς τὸ σῶμα μας, μιὰ ζωὴ ἀσύγκριτα ἀνώ τερη ἀπὸ τὴν ἐπίγεια. Ἀλλὰ ὅχι γιὰ πάντα μόνη τῆς, διότι «Ἀληθῶς σᾶς λέγω, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ ἡ ὥρα αὕτη εἶναι τῶ ρα, ποὺ οἱ νεκροί, πνευματικῶς, ἄνθρωποι θὰ ἀκούσουν τὴ διδασκαλία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅσοι θὰ τὴν ἀκούσουν καὶ θὰ τὴ δεχθοῦν, θὰ ζήσουν εἰς αἰῶνα αἰῶνων πλησίων τοῦ Θεοῦ»[22]. Τὰ σῶματά μας θὰ

ζήσουν καὶ θὰ ἐνωθοῦν καὶ πάλι μὲ τὰ πνεύματά μας γιὰ νὰ μὴν ξαναχωρίσουν ποτὲ πιά, ἀλλὰ νὰ ζοῦν αἰῶνιὰ τὴν ὄντως ζωὴ καὶ νὰ συνοδεύονται μὲ τὸ Χριστό. Τὸ μέγα θαῦμα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου δείχνει ξεκάθαρα ὅτι, ὅπως ὁ Χριστὸς ἀνάστησε, μὲ γοερὴ τὴ φωνή Του ἐκεῖνον, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο θὰ ἀναστήσει καὶ μᾶς. Μὲ τὴ δική Του ἀνάστασις νίκησε κατὰ κράτος τὸ θάνατο. Διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ «Τελευταῖος δὲ ἐχθρὸς καταργεῖται καὶ ἐξαφανίζεται ὁ θάνατος»[23], ὅπως πανηγυρικὰ διακηρύττει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ἡ μεγάλη αὐτὴ ἐορτὴ λειτουργεῖ στὶς ψυχὰς ἡμῶν τῶν πιστῶν, ὡς πνευματικὴ ἀνάτασις, οἱ ὅποιοι συνοδοιποροῦμε μὲ τὸν Κύριο, πρὸς τὸ ἐκούσιο πάθος καὶ τὸ σταυρικὸ Του θάνατο. Αὐτὸ ἀποδίδεται θαυμάσια ἀπὸ τὸ τροπάριο τῆς ἐορτῆς: «Τὴν κοινὴν ἀνάστασιν πρὸ τοῦ σοῦ πάθους πιστούμενος, ἐκ νεκρῶν ἤγειρας τὸν Λάζαρον Χριστέ ὁ Θεός· ὅθεν καὶ ἡμεῖς ὡς οἱ παῖδες, τὰ νίκης σύμβολα φέροντες σοὶ τὸ νικητὴ τοῦ θανάτου βοῶμεν· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος, ἐν ὀνόματι Κυρίου»[24].

[1] Ἰω. 11,25

[2] Συναξάριον. Σάββατο τοῦ Λαζάρου

[3] Λκ.10,38-42. Πρβλ. Ἰω. 12,1-3

[4] Ἰω. 11,1-44

[5] Ἰω. 11,4

[6] Ἰω. 11,11-15

[7] Ἰω. 11,20

[8] Ἰω. 11,21-22

[9] Ἰω. 11,23

[10] Ἰω. 11,25-26

[11] Ἰω. 11,39

[12] Αὐτόθι

[13] Ἰω. 11,40

[14] Ἰω. 11,41-42

[15] Ἰω. 11,43

[16] Ἰω. 11,44

[17] Ἰω. 11,45-46

[18] Ἰω. 11,49-50

[19] Ἰω. 11,51-52

[20] Π. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, Ἀθῆναι 1969, σελ. 401

[21] Ἰω. 11,25-26

[22] Ἰω. 5,25

[23] [23] Α' Κο. 15,26

[24] Ἀπολυτίκιον τοῦ Λαζάρου, ἤχος α'